บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทบาทในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการถ่ายโอนภารกิจ กรณีศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าสามารถแยกการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ การศึกษาด้านบทบาทในการดำเนินการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและด้านวิธีดำเนินการในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีรายละเอียดดังนี้

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการถ่ายโอนภารกิจการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ตามภารกิจที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและมีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลเท่าที่จำเป็นตามแผนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยเฉพาะ การจัดการศึกษาให้กับท้องถิ่นเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 3-5)โดยจะต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กแรกเกิดถึงอายุ 5 ขวบ ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่ไปกับการให้การศึกษาโดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษและเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือเด็กที่มีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสเพื่อให้โอกาสในการพัฒนาทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่เด็กกับผู้เลี้ยง หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย คือ เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้อย่างเหมาะสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาศักยภาพตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านตามศักยภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขเป็นคนดีและคนเก่งของสังคมต่อไป

จากหลักการบริหารและการดำเนินงานศูนย์ตามการบริหารและการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 1-3)ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่ากับสถานศึกษาซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับถ่ายโอนจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือนักวิชาการศึกษา และบุคลากรที่ทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคือหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย ผู้ประกอบอาหารเลี้ยงโดยจะต้องมีคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ดังนี้

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงผู้บริหารการศึกษาซึ่งหมายถึง ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากองการศึกษา โดยบุคคลเหล่านี้ต้องมีคุณสมบัติคือ มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึง ความสำคัญในการดำเนินงาน ด้านการให้การศึกษาและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก สามารถวางนโยบายแผนและงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพนอกจากนี้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีบทบาทหน้าที่ ในการสำรวจความต้องการของชุมชนเพื่อจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความพร้อมด้านทรัพยากรบุคคล สถานที่ และฐานะการคลังของแต่ละท้องถิ่นตลอดจนจัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณในการจัดตั้งและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งจัดทำญัตติ ขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดแผนปฏิบัติการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ

บุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กฯ ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ที่สำคัญดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 3-7)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสถานภาพเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานทั่วไป หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กล่าวคือ(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 3) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไป สาขาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย หรือปริญญาอื่นๆ ที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นรับรอง และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด มีความรู้เรื่องโภชนาการ และอาหารอย่างดี ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็ก ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นความผิดลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดี สุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด ซึ่งบทบาทหน้าที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นต้องเป็นผู้รับผิดชอบดูแลบุคลากรและการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนงานที่วางไว้ ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อความเรียบร้อยและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กมากที่สุด

ผู้ดูแลเด็ก ต้องมีวุฒิการศึกษาตามที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด มีสถานภาพเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานจ้างตามมาตรฐานทั่วไปหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพนักงานจ้าง ที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 4) ซึ่งมีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อเด็ก หรือละเมิดสิทธิเด็กไม่เป็นผู้เคยต้องโทษจำคุกโดย คำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท แพทย์ให้การรับรองว่ามีสุขภาพจิตดี สุขภาพ แข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด มีระดับวุฒิภาวะ และบุคลิกลักษณะเหมาะสม ทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม มีความตั้งใจปฏิบัติงานด้วยความรัก ความอ่อนโยน เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลเด็กเล็กอย่างเหมาะสม เป็นบุคคลที่มีความรักเด็ก มีอุปนิสัยสุขุม เยือกเย็น และมีความขยันอดทน มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มีหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกิจวัตรของเด็ก เพื่อให้เด็กมีความเจริญเติบโต มีพัฒนาการทุกด้านตามวัย ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในลักษณะบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ ให้เด็กได้พัฒนาด้านจิตใจอารมณ์สังคมและจริยธรรมไปพร้อมๆกัน โดยให้โอกาสเด็กเรียนรู้จากสิ่งของและผู้คนที่อยู่รอบข้างซึ่งเด็กจะเรียนรู้โดยประสาทสัมผัสทั้ง 5 การเคลื่อนไหว การเล่นและการลงมือกระทำ ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กจะต้องส่งเสริมและให้โอกาสเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มที่ รวมทั้งการปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยคำพูดและกิริยาท่าทางที่นุ่มนวล อ่อนโยน แสดงความรักความอบอุ่นต่อเด็ก สังเกตและบันทึกความเจริญเติบโตพฤติกรรมพัฒนาการต่างๆของเด็ก เพื่อจะได้เห็นความเปลี่ยนแปลงทั้งปกติ และผิดปกติที่เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งจะนำไปสู่การค้นหาสาเหตุ และวิธีการแก้ไขได้ทันท่วงที จัดสิ่งแวดล้อม ถูกสุขลักษณะ เหมาะสมในการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคารให้สะอาด มีความปลอดภัย และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ประสานสัมพันธ์ ระหว่าง เด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัว เพื่อทราบถึงพฤติกรรม พัฒนาการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง มีการพัฒนาตนเองในทางวิชาการและอาชีพใฝ่หาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เช่น การพัฒนาด้านความรู้ทางวิชาการและทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาหาความรู้การเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ การติดตามความเปลี่ยนแปลงด้านความรู้และเทคโนโลยีอาศัยสื่อที่หลากหลาย รวมทั้งการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีคุณภาพ การเข้าร่วมเป็นสมาชิก และการจัดตั้งชมรมเครือข่ายสำหรับครูผู้ดูแลเด็กซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่ครูผู้ดูแลเด็ก รู้จักแหล่งประโยชน์จากแหล่งข้อมูล ความรู้ และเครือข่ายการปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐเช่น กระทรวงมหาดไทย (กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) ฯลฯ องค์กรเอกชน เช่น สมาคม วาย ดับเบิ้ลยู ซี เอ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก มูลนิธิช่วยเหลือเด็กยากจน ซี ซี เอฟ ในประเทศไทย ฯลฯ แหล่งข้อมูลความรู้ในชุมชน เช่น สถานีอนามัย โรงพยาบาล สถานรับเลี้ยงเด็ก ในนิคมต่าง สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน) ฯลฯ

ผู้ประกอบอาหาร มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีคุณสมบัติที่สำคัญ คือมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับครูผู้ดูแลเด็ก ยกเว้นวุฒิการศึกษา ควรจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าภาคบังคับ และควรเป็นผู้มีความรู้เรื่องโภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี

เนื่องจากต้องมีหน้าที่ในการประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะถูกอนามัย และโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย รวมทั้งการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย การจัดสถานที่เตรียมและปรับปรุงอาหารจัดเครื่องสุขภัณฑ์ เครื่องครัวสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีการจัดการขยะถูกสุขลักษณะ

ผู้ทำความสะอาด มีสถานภาพเป็นพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ดูแลเด็ก ยกเว้น วุฒิการศึกษา ควรจบไม่ต่ำกว่าภาคบังคับ มีหน้าที่ในการทำความสะอาดดูแลรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งภายใน และภายนอกอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บทบาทในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาบทบาทการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานแยกออกได้เป็น 2 แบบ คือ

1. บทบาทขององค์การบริหารสวนตำบลที่กำหนดในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 3 ปี

2. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอกได้ดำเนินการบริหารมา เมื่อปี พ.ศ. 2543 หลังจากได้รับการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 2 แห่ง จากกรมการพัฒนาชุมชน และสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติพร้อมกัน จากแผนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอกได้แบ่งการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ บุคลากรและการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามแผนพัฒนา 3 ปี (แผนพัฒนาสามปี 2550-2553 : 64-65) ได้มีการจัดการเรียนการสอนของครู 1 คนต่อเด็ก 20 คน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลได้แต่งตั้งพนักงานจ้างที่มีคุณสมบัติมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาเอกปฐมวัยมีประสบการณ์ 5 ปี เป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน มีครูผู้ดูแลเด็ก 2 คนต่อ 1 แห่ง มีผู้ประกอบอาหารกลางวันสำหรับเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งละ 1 คน ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บริหาร ซึ่งมีคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่คัดเลือกจากชุมชนเป็นกรรมการร่วมกันบริหารในการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งองค์การบริหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ส่วนตำบลจะได้รับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ อาหารเสริม (นม) รายละ 6.25 บาท/คน/กล่อง อาหารกลางวันรายละ 10 บาท จำนวน 280 วัน/ปี วัสดุการศึกษารายละ 600/คน ทุนการศึกษาของครูผู้ดูแลเด็กเล็กแห่งละ 2 คนๆ ละ 40,000 บาท และค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล 10 บาท/คน/ปี

2.2 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลตามแผนพัฒนาสามปี(แผนพัฒนาสามปี 2550-2553 : 63)ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอกได้แบ่งการเรียนการสอนออกเป็น 2 แห่ง ตามที่ได้รับการถ่ายโอนจากกรมพัฒนาชุมชน คือ ศูนย์บ้านแสงทองตั้งอยู่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอกและศูนย์ฯ ที่ได้รับการถ่ายโอนจากสำนักงานปฐมศึกษาแห่งชาติ คือ ศูนย์โรงเรียนบ้านดอนชัย ตั้งอยู่ในอาคารเรียนโรงเรียนบ้านดอนชัย ซึ่งทั้งสองแห่งไม่มีโรงอาหารสำหรับเด็กเล็กและไม่มีห้องน้ำห้องส้วม แยกเป็นสัดส่วน รวมทั้งไม่มีห้องพยาบาลและที่พักผู้ป่วยด้วย

2.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรขององค์การบริหารส่วนตำบลตามแผนพัฒนาสามปี (แผนพัฒนาสามปี 2550-2553 : 62)ในการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและการไปศึกษาพร้อมๆ กัน มีการจัดกิจกรรมด้านวิชาการในหลายๆด้าน เช่น กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี และมีการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนที่ครบรูปแบบ

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลตามแผนพัฒนาสามปี (แผนพัฒนาสามปี 2550-2553 : 64-65) มีการจัดโครงการมีส่วนร่วมของชุมชนร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเด็ก วันพ่อแห่งชาติ และจัดให้มีการประชุมปฐมนิเทศผู้ปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กและประชุมร่วมชุมชนและผู้ปกครองปีละ 2 ครั้ง มีการจัดสื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์โครงการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในวันสำคัญและการดำเนินกิจกรรมของศูนย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิธีดำเนินการในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 7-8) ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้แต่งตั้ง โดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสม ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนกลุ่มองค์กรประชาคม ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนผู้ดูแลเด็ก อย่างน้อย 1 คน มีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการ โดยตรงมีคณะกรรมการบริหารศูนย์มีนายกเทศมนตรี/ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย เป็นประธาน ยกเว้น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/ มัสยิดที่รับถ่ายโอนจากกรมการศาสนาให้เจ้าอาวาส/ โต๊ะอิหม่าม หรือ ผู้ที่เจ้าอาวาส/โต๊ะอิหม่ามมอบหมาย เป็นประธาน

การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย และมาตรฐานทั่วไปหรือหลักเกณฑ์ที่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 8) และ มาตรฐานด้านบุคคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ประเมินครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร และผู้ทำความสะอาด ในด้านความรู้ความสามารถให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนด และเสนอผลการประเมินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบการพิจารณาต่อสัญญาจ้างต่อไป

การบริหารจัดการตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ. 2546 : 22-23)ซึ่งออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2545 : 241-251) ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษา ก็ได้บัญญัติไว้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ระดับใดก็ได้ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ประกอบกับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชน ผู้ปกครองได้รับบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์คือ นโยบายจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก(อายุ 3-5 ปี) ด้วยความร่วมมือของชุมชน เพื่อกระจายโอกาสเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพ ตลอดจนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง และเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับสูงขึ้นต่อไป เป้าหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการบริหารและจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพตามหลักวิชาการ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และด้วยความร่วมมือของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 9)

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กได้รับการดูแลที่ถูกสุขลักษณะและได้รับการฝึกฝนพัฒนาตามวัยและเต็มตามศักยภาพ

2. เพื่อพัฒนาความพร้อมของเด็กในทุกด้าน ๆแบบองค์รวมตามจิตวิทยาพัฒนาการและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

3. เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษาตลอดจนส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นฐานในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กได้อย่างถูกวิธี

4. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชน ให้สามารถร่วมกันวางแผน และดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

5. เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยให้สามารถออกไปประกอบอาชีพได้โดยสะดวก และเป็นการกระจายโอกาสในการพัฒนาความพร้อมสำหรับเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างเหมาะสม และมีคุณภาพ

การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องมีสถานที่ อาคารและดำเนินการตามขั้นตอน คือ สำรวจความต้องการของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการสำรวจความต้องการของชุมชนในประเด็นดังต่อไปนี้ ความต้องการชุมชน รูปแบบการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณามอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษา หรือพนักงานจ้าง ที่มี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คุณสมบัติเพื่อแต่งตั้งเป็นหัวหน้าศูนย์และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีหัวหน้าศูนย์รับผิดชอบการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และญัตติขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดทำญัตติเพื่อขอรับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น ต่อไป จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเสนอขอรับงบประมาณ ในการดำเนินการจากผู้มีอำนาจอนุมัติ จัดทำระเบียบ/ ข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำระเบียบหรือข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำ ประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกาศให้สาธารณชนทราบ การยุบ/เลิก หรือ การรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อจำนวนเด็กเล็กที่รับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดชั้นเรียน และกิจกรรมการเรียน หรือกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสงค์จะรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตั้งแต่ 2 แห่ง ขึ้นไปเป็นแห่งเดียวกัน ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นผู้พิจารณาเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้พิจารณายุบเลิกหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ตามความจำเป็น และเหมาะสม โดยผ่านความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น และเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำประกาศยุบเลิกหรือรวมศูนย์พัฒนาเล็กแล้ว ให้รายงานจังหวัดและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบและแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องคำนึงถึงขอบข่ายของงานสายบังคับบัญชาและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 11) ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยจะต้องจัดให้มีการประเมินตนเองทุกปี เพื่อตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถให้การดูแลและพัฒนาจัดการศูนย์ฯ ให้ครอบคลุมลักษณะงาน ต่าง ๆ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 11)

1. งานบุคลากรและการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
2. งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
3. งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

4. งานธุรการ การเงิน และพัสดุ ทั้งนี้ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานดังกล่าว โดยแบ่งและมอบหมายงานตามความถนัด ความสามารถ และลักษณะของงานที่ต้องดำเนินการ ทั้ง 5 งาน ในการจัดแบ่งงานต้องคำนึงถึงความพร้อม ละศักยภาพของแต่ละศูนย์ฯ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กอาจรวมลักษณะงานวิชาการและงานกิจการนักเรียนเป็นงานกลุ่มเดียวกันและ/หรือรวมลักษณะงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม กับงานธุรการ การเงิน พัสดุ เป็นกลุ่มงานเดียวกัน เป็นต้น ซึ่ง การบริหารงานทั้ง 5 งาน ให้มีคุณภาพมีแนวทางการดำเนินงาน

5. งานบุคลากรและงานบริหารจัดการ มีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้ สรรหาหรือจัดจ้างบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีจำนวนตามความจำเป็นและสอดคล้องกับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น หัวหน้าศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ผู้ทำความสะอาด โดยใช้หลักเกณฑ์ การสรรหาการจ้างและต่อสัญญาจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด ยกเว้นกรณีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด การจ้างและการต่อสัญญาจ้าง ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์วัด/มัสยิดเป็นผู้พิจารณาสรรหาและแจ้งให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นผู้จัดจ้าง กำหนดจำนวนอัตรากำหนด บุคลากร เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้ ครูผู้ดูแลเด็กจำนวนสัดส่วนต่อเด็กเล็ก 1: 20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป ให้เพิ่มผู้ดูแลเด็กอีก 1 คน ผู้ประกอบอาหารกำหนดจำนวน ตามความจำเป็นและเหมาะสม ตามฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ทำความสะอาดกำหนด จำนวนได้ตามขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือศูนย์ขนาดเล็ก (จำนวนเด็กไม่เกิน 200 คน) มีอัตราไม่เกิน 2 ศูนย์ฯ ขนาดใหญ่ (จำนวนเด็ก ตั้งแต่ 200 คน ขึ้นไป) มีอัตราไม่เกิน 4 คนตามฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดอัตราเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สิทธิหรือสวัสดิการอื่น ๆที่พึงได้รับตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 12-13)

ผู้มีวุฒิการศึกษาภาคบังคับและมัธยมศึกษาปีที่ 6 กำหนดอัตราเงินเดือนไม่น้อยกว่า 4,880 บาท หากมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีหนังสือรับรองกำหนดอัตราเงินเดือนๆละไม่น้อยกว่า 5,530 บาท

ผู้มีวุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือผู้มีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) กำหนดอัตราเงินเดือนๆละไม่น้อยกว่า 5,260 บาท

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไป สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษา หรือปฐมวัย หรือปริญญาอื่น ๆที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นรับรอง กำหนดอัตราเดือนละ ไม่น้อยกว่า 7,630 บาท

ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาตาม ตามที่กล่าวมาข้างต้นต้องมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

สิทธิหรือสวัสดิการอื่น ๆที่พึงได้รับ กำหนดการจัดชั้นเรียนห้องละไม่เกิน 20 คน หากมีเศษเกิน 10 คน ให้จัดเพิ่มได้อีก 1 ห้อง จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนสวัสดิการอื่น ๆ ที่พึงได้ตามกฎหมายบัญญัติ ตลอดจนพัฒนาบุคลากร กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำระเบียบข้อบังคับ และทะเบียนประวัติบุคลากร นิเทศ อบรมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ในหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอื่น ๆ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรปฏิบัติตามมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนด

6. งานอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนด

7. งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรกำหนด

8. งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

9. งานธุรการ การเงิน และพัสดุ มีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้ งานพัสดุเป็นการจัดทำ จัดซื้อ จัดหา และจำหน่ายทะเบียนพัสดุ รวมทั้งเสนอความต้องการ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ งานธุรการ และสารบรรณ ได้แก่ การจัดทำข้อมูล สถิติ จัดทำทะเบียนหนังสือรับ – ส่ง การควบคุมและจัดเก็บเอกสาร การจัดทำประกาศและคำสั่ง การจัดทำบัญชีการเงิน การเบิกจ่ายเงิน ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะถือปฏิบัติเกี่ยวกับรายรับ- จ่ายตามระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สำนัก/ กองการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามนโยบาย ระเบียบ และมาตรฐาน ที่กำหนด สำหรับการจัดเก็บค่าใช้จ่าย จากผู้ปกครองให้อนุโลมใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด และระเบียบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กรณีเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากส่วนราชการ ต่าง ๆ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับผิดชอบในการบริหารและดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดในมาตรฐานด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในส่วนที่เกี่ยวข้อง ข้างต้น

สำหรับมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ประกอบด้วย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 15-19)

อาคารสถานที่มีที่ตั้ง สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาด เหมาะสม และต้องไม่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งอาจเสี่ยงต่ออันตราย จำนวนชั้นของอาคาร ตัวอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีจำนวน ชั้นไม่เกิน 2 ชั้นนับจากพื้นหากสูงเกินกว่า 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอัคคีภัยและอุบัติภัยต่าง ๆที่อาจเกิดขึ้นตามความเหมาะสมและความสูงของตัวห้อง ไม่ควรน้อยกว่า 2.40 เมตร นับจากพื้นถึงเพดานในส่วนของ ทางเข้า- ออก และประตูหน้าต่าง ทางเข้า- ออกจากตัวอาคารต้องมีความเหมาะสมสามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก หากเกิดอุบัติภัยหรือเหตุร้ายแรงใด ๆ ขึ้น โดยอย่างน้อยต้องมีทางเข้า-ออก 2 ทางและแต่ละทางนั้นควรมีความกว้างประมาณ 80 เซนติเมตร ประตูหน้าต่างต้องมีความแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้องและความสูงของหน้าต่างควรอยู่ที่ประมาณ 80 เซนติเมตร นับจากพื้นให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน นอกจากนี้บริเวณประตู-หน้าต่าง ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง

พื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัยและเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหารและการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย โดยเฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน นอกจากนี้พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอาจจัดแยกเป็นห้องเฉพาะ หรือจัดรวมเป็นห้องเอนกประสงค์ที่ใช้ สำหรับจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และอาจปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์หรือย้ายเครื่องเรือนตามความเหมาะสมและข้อจำกัดของพื้นที่ กล่าวคือบริเวณพื้นที่สำหรับการนอนต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวก และอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการคือจัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวนและแสงสว่างไม่จ้าเกินไป อุปกรณ์เครื่องนอนต่าง ๆ มีความสะอาด โดยนำไปปัดฝุ่น ตากแดดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จัดแยกเครื่องนอน หมอน ผ้าห่ม สำหรับเด็กแต่ละคน โดยเขียนหรือปักชื่อไว้ ไม่ใช้ร่วมกัน เพื่อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรค หมั่นตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์ หรือแมลงต่าง ๆมารบกวนในบริเวณพื้นที่สำหรับการนอน

ในส่วนพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก ควรออกแบบให้มีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้รวมกลุ่มและแยกกลุ่มย่อยในกิจกรรมการเรียนรู้อิสระ การเล่นสร้างสรรค์หรือการอ่านหนังสือเล่นต่อแท่งไม้ที่ที่ต้องการมุมเงียบ และมีพื้นที่สำหรับการเล่นที่เลอะหรือเปียกต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก โดยมีวัสดุอุปกรณ์ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และมีอุปกรณ์หรือเครื่องเล่นที่ส่งเสริมการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะ มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนเด็ก ทั้งนี้ บริเวณห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหาร ต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีสภาพแข็งแรง และใช้งานได้ดี

ห้องพักเด็กป่วย ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และเด็กต้องอยู่ในสายตาของผู้ดูแลตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องพักเด็กป่วยเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่พักเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร และมีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะอาด และความปลอดภัยเป็นหลักส่วนพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดตัวเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณที่ใช้สำหรับทำความสะอาดตัวเด็ก และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นพอสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงสีฟัน ในขนาดและระดับความสูงที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำ จะต้องมีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทได้สะดวกและพื้นไม่ลื่น

ห้องส้วมสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็กโดยเฉลี่ย 1 แห่ง ต่อเด็ก 10-12 คน โถส้วมมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก โดยมีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นได้ง่ายมีแสงสว่างที่เพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวกและพื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอนหรือกุญแจและมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก และไม่ควรไกลจากห้องพัฒนาเด็กหากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคนกรณีที่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้วเพื่อความเหมาะสม และปลอดภัยสำหรับเด็ก

ห้องอเนกประสงค์ สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหารหรือการนอน คำนึงถึงความสะอาด และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสม กับลักษณะของกิจกรรม หาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.40 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

บริเวณพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูล จะต้องมีพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูลทั้งภายในและภายนอกตัวอาคาร โดยมีจำนวน ขนาดเพียงพอถูกสุขลักษณะและมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

บันได ควรมีความกว้างแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลูกตั้งของบันได สูงไม่เกิน 17.50 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร บันไดทุกขั้นมีราวและลูกกรงไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร มีราวเตี้ยเหมาะสำหรับเด็กได้เกาะขึ้นบันไดและระยะห่างของลูกกรงต้องไม่เกิน 17 เซนติเมตร เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ควรมีระดับความสูง และขนาดที่เหมาะกับเด็กปฐมวัยให้เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ

สิ่งแวดล้อมภายในอาคารมีรายละเอียดที่สำคัญ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 17-18) แสงสว่าง ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ ในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา และเสียงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกิน (ระหว่าง 60-80 เดซิเบล) อาคารควรจะตั้งอยู่ในบริเวณที่มีระดับเหมาะสมมีอากาศถ่ายเทสะดวกกรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษ ต้องติดเครื่องฟอกอากาศและมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม สำหรับบริเวณที่มีเด็กอยู่ต้องเป็นเขตปลอดบุหรี่

สิ่งแวดล้อมภายนอกอาคารมีรายละเอียดที่สำคัญ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 18-19) รั้ว ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็กและควรมีทางเข้า - ออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร

สภาพแวดล้อมและมลภาวะ ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวนมีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศและจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสมไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะหรือแพร่เชื้อโดยเฉพาะควรกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

พื้นที่เล่นกลางแจ้ง ควรมีพื้นที่เล่นกลางแจ้งเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีพอสมควรกับจำนวนเด็กในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้ง เป็นการเฉพาะหรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ ก็ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทนโดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กใน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณวัดหรือในสวนสาธารณะเป็นต้นโดยต้องให้เด็กปฐมวัยมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมงในแต่ละวัน

ระเบียง ต้องมีความกว้างของระเบียบไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร และหากมีที่นั่งตามระเบียง ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1. 75 เมตร ของระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70 เซนติเมตร นอกจากนี้ควรตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานปลอดภัยสำหรับเด็กด้วย

ในส่วนของความปลอดภัยเป็นเรื่องสำคัญ การป้องกันความปลอดภัยต้อง ติดตั้งระบบอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง ในแต่ละชั้นของอาคาร ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนด จะต้องมีฝาปิดครอบเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟ ต่อพ่วง หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ ต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่าย หรือแหลมคม หากเป็นไม้ ต้องไม่เสี้ยนไม้ หรือแหลมคม จัดให้มีตู้เก็บยา เครื่องเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาลวางไว้ที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก ใช้วัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ – ห้องส้วม และเก็บสารเคมีหรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ้นมือเด็ก ไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก ในบริเวณโดยรอบตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม มีระบบการล็อคประตูในการเข้า – ออกนอกบริเวณอาคารสำหรับเจ้าหน้าที่เปิด-ปิดได้ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตูสำหรับห้องครัวและที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิด-ปิด ที่ปลอดภัยเด็กเข้าไปไม่ได้ ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนที่แข็งแรง มั่นคง สำหรับวัสดุอุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก นั้น ควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก เครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ควรมีระดับความสูงและขนาดที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยให้เด็กสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง

มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน มีการฝึกซ้อมสำหรับป้องกันอุบัติภัยอย่างสม่ำเสมอ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง มีการฝึกอบรมบุคลากร ในเนื้อหาด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติภัย และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจหน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันท่วงทีกรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลติดประจำไว้ใน

ที่เปิดเผย มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็กประจำไว้กรณีอาจต้องพาเด็กไปพบแพทย์

ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคลโดยมีจุดมุงหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ประกอบด้วยต้องมีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดีมี กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน มีสุขภาพจิตดี และมีความสุขมีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงามชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกายช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย มีความรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทยสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ซึ่งคุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ เช่นพัฒนาการด้านร่างกาย , พัฒนาการด้านสติปัญญา, พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ, การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย, การจัดกิจกรรมประจำวัน, สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆที่เด็กมีประสบการณ์จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

การพัฒนาอารมณ์ จิตใจและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นมีความเชื่อมั่นกล้าแสดงออกมีวินัยในตนเองรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ประหยัด เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือกได้รับการตอบสนองตามความต้องการได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

การพัฒนาสังคมนิสัยเพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีแสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันมีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอเช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่ายทำความสะอาดร่างกาย เล่น

และทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวมเก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

การพัฒนาการคิดเพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกตจำแนก เปรียบเทียบจัดหมวดหมู่เรียงลำดับเหตุการณ์แก้ปัญหาจึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็กค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลองศึกษานอกสถานที่ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลายฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่หรือรายบุคคล

วิธีดำเนินการในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากบทบาทในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ได้กล่าวถึงข้างต้น เป็นบทบาทที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง แต่จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอกได้มีการจัดการดำเนินการตามแผนพัฒนาสามปี โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในแผนงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลมีนักวิชาการศึกษากำกับดูแลงานด้านการศึกษา รวมทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วย มีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเป็นเลขานุการในคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัยจำนวน 4 คน ศูนย์ละ 2 คน ทำหน้าที่ดูแลเตรียมความพร้อมพัฒนา เช่น จัดกิจกรรมเพื่อดูแล เตรียมความพร้อมและพัฒนาแบบองค์รวม จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมประจำวัน จัดบรรยากาศภายในห้องเรียนให้เหมาะสมกับเด็กเล็ก ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหน้าที่ช่วยเหลือกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมให้เด็กทุกคนได้รับการเตรียมพร้อมอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์ ส่งเสริมการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการงบประมาณการบริหารงานและการบริหารทั่วไปของศูนย์ เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน ส่วนหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลเด็กเล็กและบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามนโยบายและแผนงานอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก ได้ดำเนินการตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 4 ด้าน แต่จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงและจากการศึกษาเชิงลึกของผู้ศึกษาพบว่าวิธีดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอกมีทั้งหมด 6 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร/การจัดกิจกรรมของศูนย์ หลักสูตร/การจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการด้านการจัดการเรียนการสอนจากการสัมภาษณ์ นางสาวมารยาท ประดับเสริฐ ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา และนางวราภรณ์ ยาวไธสง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก (มารยาท ประดับเสริฐ และ วราภรณ์ ยาวไธสง. 2552 : สัมภาษณ์) ในเรื่องของหลักสูตรและการจัดกิจกรรมของศูนย์ ได้ให้ข้อมูลด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมของศูนย์ฯ ว่าได้มีการจัดทำแผนการสอนและแผนการจัดประสบการณ์ประจำสัปดาห์ทุกสัปดาห์ ประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมกับเด็ก ธรรมชาติรอบตัวเด็กเรื่องเกี่ยวกับตัวเด็กรูปร่างลักษณะของเด็กตามกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี และส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 2 นำเด็กเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเข้าร่วมรับฟังเทศนาในวันสำคัญ เช่น วันเข้าพรรษาโครงการพระธรรมทูตแสดงเทศนาในวัดวันออกพรรษา และโครงการสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นำเด็กเข้าร่วมกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้นเอง เช่น โครงการจัดงานวันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ วันเด็กแห่งชาติ ฯลฯ

2. ด้านการบริหารจัดการ การบริหารจัดการจากแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการด้านการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งจากการสัมภาษณ์ นางสาวมารยาท ประดับเสริฐ ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา และนางวราภรณ์ ยาวไธสงค์ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล หนองพอก (มารยาท ประดับเสริฐ และ วราภรณ์ ยาวไธสง. 2552 : สัมภาษณ์) ในเรื่องของการบริหารจัดการ ว่าในการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับการถ่ายโอนจะมีการจัดสรรงบประมาณด้านอาหารเสริม (นม) 6.25 บาท/คน/กล่อง และอาหารกลางวันรายละ 10 บาท จำนวน 280 วัน/ปี และวัสดุการศึกษารายละ 600/ คน ทุกคน นอกจากนี้ยังมีการจัดสรรงบประมาณประเภทงานวัสดุงานบ้านไว้ใช้สอยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 2 ศูนย์

3. ด้านอาคาร/สถานที่ อาคาร/สถานที่จากแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการด้านอาคาร/สถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งจากการสัมภาษณ์ นายสำเนียง เจนเชี่ยวชาญ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก (สำเนียง เจนเชี่ยวชาญ. 2552 : สัมภาษณ์) ด้านอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก ทำให้รู้ถึงปัญหาด้านอาคารสถานที่ซึ่งปัจจุบันอาคารสถานที่ยังอยู่ในอาคารเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษา ซึ่งทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างเอกเทศน์แต่ก็สามารถจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงห้องเรียนในอาคารเรียนของโรงเรียนเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านดอนชัย และได้ปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแสงทองจากเดิมในบางส่วนและได้มีการส่งเสริมให้ปลูกต้นไม้เพื่อเป็นร่มเงาใกล้ๆกับอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเพื่อความปลอดภัยได้จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อถังดับเพลิงเคมีให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสองแห่งด้วย

4 . ด้านสื่อและวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษา สื่อและวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษาจากแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการด้านสื่อและวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากการสัมภาษณ์นางสาวมารยาท ประดับเสริฐ ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา (มารยาท ประดับเสริฐ. 2552 : สัมภาษณ์) พบว่ารัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณสำหรับซื้อวัสดุการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายละ 600 บาท ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติซึ่งได้รับการจัดสรรรายละ 1,700 บาทและได้จัดให้มีสื่อการเรียนเพิ่มเติมเป็นสื่อการเรียนครบรูปแบบ คือ สื่อคอมพิวเตอร์ (หุ่นยนต์) เพิ่มในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านดอนชัย จำนวน 1 เครื่อง

5. ด้านบุคลากร บุคลากรจากแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งจากการสัมภาษณ์ นายสำเนียง เจนเชี่ยวชาญ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก (สำเนียง เจนเชี่ยวชาญ. 2552 : สัมภาษณ์)ในเรื่องของการบริหารด้านบุคลากรได้ให้ข้อมูลด้านส่งเสริมให้บุคลากรด้านการศึกษาเข้ารับการอบรมและศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท โดยสนับสนุนทุนการศึกษาให้ครูผู้ดูแลเด็กศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 2 คนดังเช่นในปี 2550 ได้มีแผนการจัดส่งจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวกับการศึกษาเข้ารับการอบรมโดยส่งนักวิชาการศึกษาเข้ารับการอบรมหลักสูตรการจัดการศึกษาของนักวิชาการศึกษาของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พร้อมส่งหัวหน้าศูนย์ฯ และครู

ผู้ดูแลเด็กเล็ก เด็กอนุบาลและปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสองแห่งเข้ารับการอบรมและประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัยทุกเดือน

6. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนจากแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งจากการสอบถามผู้ปกครอง (ผู้ปกครองเด็ก. 2552 : สัมภาษณ์) ว่าได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากน้อยเพียงใด โดยผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดขึ้นเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น กิจกรรมวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติรวมทั้งวันเด็กโดยส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนของขวัญ ของรางวัล เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของเด็ก และมีการประชุมร่วมผู้ปกครองเด็กในวันปฐมนิเทศ รวมทั้งประชุมผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ตัวแทนครู ตัวแทนของสถานีอนามัยร่วมกันระดมความคิดในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาของโรคติดต่อต่าง ๆ ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่เมื่อได้รับหนังสือจะเข้าร่วมกิจกรรมทุกคนโดยหากไม่สามารถเดินทางมาร่วมกิจกรรมได้จะส่งตัวแทนมาเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแทน

จากที่ศึกษามานั้น บทบาทและวิธีดำเนินการในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนนั้น สอดคล้องตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ส่วนทางด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ไม่สอดคล้องกับบทบาทและวิธีดำเนินการในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่แยกเป็นสัดส่วนและรูปแบบยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

ปัญหาการถ่ายโอนภารกิจองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการถ่ายโอนภารกิจ จากเดิมภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงกฎหมายครั้งสำคัญที่มีผลต่อการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจของรัฐ รัฐธรรมนูญได้กำหนดสิทธิหน้าที่ของชาวไทยหน้าที่ของรัฐบาล ตลอดจนแนวนโยบายการปกครองส่วนท้องถิ่นในการปกครองตนเองอย่างอิสระมากขึ้นรวมทั้งพัฒนา

ศักยภาพในการปกครองตนเอง ทั้งในด้านการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร นอกจากนี้ยังให้อำนาจประชาชนเข้ามีส่วนร่วมจัดการในการปกครองท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

แนวทางของการถ่ายโอนภารกิจของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 30 ของพระราชบัญญัติกำหนด แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ โดยการกำหนดความหมายของภารกิจที่จะถ่ายโอนและหลักการทั่วไปในการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยหลักการทั่วไป จำนวน 18 ข้อ การกำหนดรูปแบบการถ่ายโอนและเงื่อนระยะเวลาการถ่ายโอนการกำหนดกลุ่มภารกิจที่จะต้องถ่ายโอน จำนวน 6 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. 2546 : 22-23) ได้แก่

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
2. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต
3. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย
4. ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว
5. ด้านบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
6. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในช่วง 5 ปี แรก (พ.ศ. 2544-2547) ของการถ่ายโอนภารกิจตามกรอบของกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นช่วงของการปรับปรุงระบบการบริหารงานภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค รวมทั้งการพัฒนายุทธศาสตร์ การสร้างความพร้อมในการรองรับการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากร งบประมาณ และทรัพย์สิน รวมทั้งการแก้ไข กฎหมายที่เกี่ยวข้องในส่วนของภารกิจที่ถ่ายโอนจะมีทั้งการถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานของรัฐและจะมีบุคลากรจำนวนหนึ่งถ่ายโอนไปปฏิบัติงานภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลังจากการถ่ายโอนในช่วง 4 ปีแรก สิ้นสุดลงจนถึงระยะเวลาการถ่ายโอนในปีที่ 10 (พ.ศ. 2548-2553) ตามกรอบของกฎหมาย ว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นช่วงเปลี่ยนผ่าน มีการปรับบทบาทของราชการการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่จะเรียนรู้ร่วมกันในการถ่ายโอนภารกิจ มีการปรับกลไกความสัมพันธ์ระหว่าง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับราชการบริหารส่วนภูมิภาคอย่างกลมกลืน รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อันจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินกิจการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น และจะทำให้ประชาชนเขามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส

การที่รัฐต้องการถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงนโยบายสาธารณะต่าง ๆ ก็เพื่อต้องการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกรอบแนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ยึดหลักการและสาระสำคัญ 3 ด้าน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ, 2546 : 9-14)

1. ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย และการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการการบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง โดยยังรักษาความเป็นรัฐเดี่ยวและความมีเอกภาพของประเทศการมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และความมั่นคงของชาติเอาไว้ได้ ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการเมืองการปกครองท้องถิ่น ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

2. ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของตนเองได้มากขึ้น โดยปรับบทบาทและภารกิจของราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค และเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่นเข้า ดำเนินการแทน เพื่อให้ราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาครับผิดชอบในภารกิจมหาภาค และภารกิจที่เกินกว่าขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการได้ โดยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนโยบายและด้านกฎหมายเท่าที่จำเป็นให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านเทคนิควิชาการ และตรวจสอบติดตามประเมินผล

3. ด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรัฐ ต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิมมีคุณภาพมาตรฐานการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนภาคประชาสังคม และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตาม

ตรวจสอบกำหนดแนวทางการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการ ซึ่งจะกำหนดหลักการทั่วไปในการพิจารณาถ่ายโอนภารกิจ รูปแบบการถ่ายโอน ภารกิจที่ราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคจะถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะเวลาการถ่ายโอน แนวทางการจัดแบ่งอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ แนวทางการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงิน การคลัง และบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และภารกิจปรับบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาคและราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรวมทั้งแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ เพื่อให้มีการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ตามรัฐธรรมนูญแก่ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดกรอบทิศทาง และแนวทางการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชัดเจน โดยมีกระบวนการที่ยืดหยุ่น สามารถปรับวิธีการดำเนินงานให้สอดคลองกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปและมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่เพิ่มขึ้นกำหนดแนวทางการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการ ซึ่งจะกำหนดหลักการทั่วไปในการพิจารณาถ่ายโอนภารกิจรูปแบบการถ่ายโอน ภารกิจที่ราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคจะถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะเวลาการถ่ายโอน แนวทางการจัดแบ่งอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะระหว่างรัฐ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ แนวทางการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงิน การคลัง และบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และภารกิจปรับบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรวมทั้งแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องการให้บริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจน โดยยึดหลักในการพิจารณาดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ. 2546 : 9-14)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. การถ่ายโอนภารกิจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะไม่ครอบคลุมงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับความมั่นคงการพิจารณาพิพากษาคดี การต่างประเทศและการเงินการคลังของประเทศโดยรวม

2. ภารกิจที่กำหนดให้ถ่ายโอน พิจารณาภารกิจของส่วนราชการเป็นหลักสำหรับภารกิจของรัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน ให้ถ่ายโอนในกรณีเป็นนโยบายของรัฐบาล หรือเมื่อพิจารณาความเหมาะสมและประสิทธิภาพของบริการสาธารณะที่ประชาชนจะได้รับแล้วสมควรถ่ายโอน

3. การถ่ายโอนภารกิจคำนึงถึงผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก หากผลลัพธ์และผลกระทบเกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่ง ให้ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น แต่หากผลลัพธ์และผลกระทบเกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าหนึ่งแห่ง ก็อาจถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการหรือถ่ายโอนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการในระยะแรก หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่พร้อมที่จะดำเนินการตามมาตรา 30 (2) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หรือด้วยเหตุใดก็ตาม อาจให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการไปก่อนจนกว่าจะครบระยะเวลาตามที่กำหนดในแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการ

4. งานหรือกิจกรรมที่มีเป้าหมายดำเนินการครอบคลุมหลายจังหวัด หรือมีผลกระทบเกิดขึ้นนอกเขตพื้นที่จังหวัดด้วย ให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ เว้นแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดสามารถทำความตกลงดำเนินการร่วมกันได้ และคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นชอบด้วย

5. ในการพิจารณาความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทและแต่ละแห่งพิจารณาจากรายได้ บุคลากร จำนวนประชากร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน คุณภาพในการให้บริการและประสบการณ์ทางการบริหาร และโอกาสในการพัฒนาศักยภาพเหล่านั้น ซึ่งจะช่วยให้กำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการถ่ายโอนภารกิจ

6. การถ่ายโอนภารกิจต้องคำนึงถึงความคุ้มค่า และการประหยัดจากขนาดการลงทุนที่เหมาะสม ดังนั้น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพัง ก็สามารถร่วมกันจัดตั้งสหการ หรืออาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมมากกว่าดำเนินการไปก่อนได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

7. การถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มุ่งให้ประชาชนพึงได้รับบริการที่รวดเร็ว มีคุณภาพ และตรงตามความต้องการ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8. ในภาพรวมการถ่ายโอนภารกิจของรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้พิจารณาถ่ายโอนทั้งภารกิจงบประมาณและบุคลากร ภายในช่วงเวลาที่กำหนดโดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการถ่ายโอนไปพร้อมกัน

9. การกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ และกำหนดภารกิจที่จะถ่ายโอนมิได้จำกัดเฉพาะในกรอบของบทบัญญัติของกฎหมายในปัจจุบัน หากแต่พิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของการจัดบริการสาธารณะตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายว่าด้วยกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งพิจารณาถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพของบริการสาธารณะที่ประชาชนได้รับเป็นสำคัญ

10. อำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 16 มาตรา 17 มาตรา 18 และมาตรา 19 ของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เป็นภารกิจที่หน่วยงานของรัฐจะต้องถ่ายโอนให้ท้องถิ่นตามมาตรา 30 (1) ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่พร้อมรับถ่ายโอนเนื่องจากมีข้อจำกัดด้านขีดความสามารถและสาเหตุอื่นใด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น อาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือร้องขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแทนไปพลางก่อน หรือดำเนินการร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรืออาจัดซื้อจัดจ้างจากหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชนดำเนินการแทนได้ ทั้งนี้ ให้รัฐดำเนินการเพิ่มขีดความสามารถและความรู้ด้านเทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการด้านบุคลากร และความพร้อมด้านการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ จนกว่าจะสามารถรับการถ่ายโอนงานหรือภารกิจได้ โดยให้มีความยืดหยุ่นในช่วงเปลี่ยนผ่าน

11. ภารกิจหนึ่ง ๆ อาจจัดแบ่งขอบเขตของอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้ โดยมีการกระจายการจัดบริการสาธารณะตามขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภทตามขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความเป็นไปได้ภายในกรอบระยะเวลาที่เหมาะสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

12. การถ่ายโอนภารกิจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทและแต่ละแห่งควรให้ถ่ายโอนไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้สามารถวางแผนกำลังคนและงบประมาณล่วงหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

13. การจัดรูปแบบโครงสร้างและวิธีการเพื่อรองรับการถ่ายโอนของแต่ละภารกิจคำนึงถึงความสอดคล้องของรูปแบบโครงสร้างและวิธีการให้เป็นไปในลักษณะเดียวกันให้มากที่สุดโดยไม่เลือกปฏิบัติเพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างในรูปแบบโครงสร้างและวิธีการถ่ายโอนระหว่างภารกิจที่มีลักษณะเหมือนกัน

14. การถ่ายโอนภารกิจในแต่ละภารกิจอาจมีโครงสร้างการบริหารและการกำกับดูแลที่แตกต่างกันได้ รวมทั้งยังคงต้องมีระบบกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อเป็นหลักประกันในด้านคุณภาพการให้บริการ ความยุติธรรม และความเสมอภาคระหว่างประชาชนในแต่ละเขตพื้นที่

15. การถ่ายโอนภารกิจ จำเป็นต้องปรับโครงสร้างภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับภารกิจที่ถ่ายโอน เพื่อเตรียมความพร้อมในด้านการบริหารจัดการ การเพิ่มขีดความสามารถด้านการเงิน การคลัง และบุคลากร ก่อนการถ่ายโอนภารกิจนั้น ๆ รวมทั้งการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ

16. การถ่ายโอนในช่วงแรก โดยหลักการภารกิจส่วนใหญ่จะเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชน งานโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนก่อนเป็นลำดับแรก หลังจากนั้นเป็นภารกิจตามความจำเป็นในด้านอื่น ๆ เป็นลำดับต่อไป โดยส่งเสริมให้ประชาชนและภาคประชาสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็น เพื่อการตัดสินใจร่วมดำเนินกิจกรรมและติดตามตรวจสอบให้มากที่สุด

17. การถ่ายโอนภารกิจโดยทั่วไป ให้โอนทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ยกเว้นเฉพาะทรัพย์สินที่เป็นที่ดินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ประโยชน์ได้โดยไม่โอนกรรมสิทธิ์ให้ เว้นแต่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ประโยชน์ ในที่ดินข้างต้น จะคิดค่าเช่าหรือค่าใช้ประโยชน์จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ต่อเมื่อส่วนราชการเดิมได้เสียค่าเช่า หรือค่าใช้ประโยชน์อยู่ก่อนที่จะโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือโดยลักษณะของการใช้ที่ดิน ก่อให้เกิดรายได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือมีลักษณะเป็นการจัดบริการให้แก่บุคคลเฉพาะราย

18. การจัดการกองทุนต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการไปตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกองทุนนั้น เว้นแต่

คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาให้ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือพิจารณาเป็นประการอื่นตามที่เห็นสมควร

รูปแบบการถ่ายโอน

รูปแบบการถ่ายโอนจะมีทั้งการถ่ายโอนอำนาจ และหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย และการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ ดังนั้นจึงได้กำหนดลักษณะการถ่ายโอนไว้ 3 ลักษณะ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ. 2546 : 9-14)

1. ภารกิจที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ

1.1 ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ หรือผลิตบริการสาธารณะเองเป็นภารกิจที่แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ หรือ ผลิตบริการสาธารณะนั้น ๆ ได้เองโดยมีกฎหมายให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้แล้ว และหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเคยดำเนินการอยู่แล้ว โดยสามารถรับโอนได้ทันทีและขอบเขตการทำงานอยู่ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เป็นภารกิจที่กำหนดอำนาจหน้าที่ทั้งรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการโดยมีผลกระทบต่อประชาชนไม่เฉพาะในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งโดยเฉพาะ แต่มีผลกระทบต่อประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นด้วย หรือมีความจำเป็นต้องลงทุนจำนวนมากและไม่คุ้มค่า หากต่างคนต่างดำเนินการ

1.3 ภารกิจที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจซื้อบริการจากภาคเอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นเป็นภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถซื้อบริการจากภาคเอกชน หรือจากหน่วยงานอื่นที่มีประสบการณ์ หรือเคยดำเนินการ

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับรัฐ เป็นภารกิจที่รัฐโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ และบางส่วนรัฐยังคงดำเนินการอยู่ การดำเนินการจึงเป็นการดำเนินการร่วมกัน

3. ภารกิจที่รัฐยังคงดำเนินการอยู่แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจะดำเนินการได้เป็นภารกิจที่ซ้ำซ้อน แต่ยังคงกำหนดให้รัฐดำเนินการอยู่ต่อไป ในกรณีนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็สามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบ ในการให้บริการสาธารณะของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองให้ชัดเจน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใด หรือแห่งใดที่มีความพร้อมในการรับถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และภารกิจให้ดำเนินการถ่ายโอนภายใน 4 ปี สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใดหรือแห่งใดที่ไม่สามารถที่จะรับการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และภารกิจภายใน 4 ปี ให้ดำเนินการถ่ายโอนภายใน 10 ปี

แนวทางการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเขตการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรัฐจะกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ อำนาจการตัดสินใจ อำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรการเงินการคลัง และบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ สร้างความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนและภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐจะดำเนินการปรับบทบาทของราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคปรับโครงสร้างภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องพัฒนาโครงสร้างและกลไกลเพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจ รวมทั้งสร้างระบบติดตาม ตรวจสอบ กำกับดูแลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

สำหรับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่ามีปัญหาในการดำเนินงานด้านต่าง ๆพอสรุปได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร/การจัดกิจกรรมของศูนย์ จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปกครอง (กลุ่มผู้ปกครองเด็ก. 2552 : สัมภาษณ์) กล่าวได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดการศึกษาในการอบรมเลี้ยงดูเป็นอย่างดีเมื่อเปรียบเทียบกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตตำบลที่ใกล้เคียงกันพบว่าเด็กมีการพัฒนาด้านอารมณ์และจิตใจ พัฒนาด้านสังคม สติปัญญาด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เป็นอย่างดีทำให้เด็กสามารถได้รับการจัดประสบการณ์ตรงเกิดความรู้ เกิดทักษะ คุณธรรมจริยธรรมส่วนการจัดกิจกรรมของศูนย์ฯ สามารถจัดกิจกรรมได้หลายรูปแบบมีการจัดกิจกรรมประจำวันได้ครบไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่นกิจกรรมการเล่นอิสระกลางแจ้ง การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี การพัฒนาด้านภาษาและความคิด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สร้างสรรค์ซึ่งสามารถจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยได้ครบตามคุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการ

2. ด้านการบริหารจัดการจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มครูผู้ดูแลเด็กเล็กเด็กอนุบาลและปฐมวัย และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (สำเนียง เจนเชี่ยวชาญและกลุ่มครูผู้ดูแลเด็กเล็ก. 2552 : สัมภาษณ์) ต่างกล่าวในทิศทางเดียวกัน ว่าจากที่รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุการศึกษา ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับเด็กเข้าเรียนชั้นอนุบาล อายุ 3-5 ปี รายละ 600 บาท ส่วนโรงเรียนสังกัดสำนักงานปฐมศึกษาสำหรับสำหรับเด็กเข้าเรียนชั้นอนุบาล อายุ 4-5 ปี จะได้รับการจัดสรรงบประมาณรายละ 1,700 บาท ซึ่งสร้างปัญหาความซ้ำซ้อนของระเบียบกฎหมายแต่ละหน่วยงานส่งผลให้เกิดการแย่งเด็กเข้าเรียนในระดับชั้นอนุบาลเพื่อให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งกันในเรื่องผลประโยชน์ที่ได้รับจากรัฐบาลระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและสถานศึกษาต้นสังกัดเดิมส่วนการบริหารจัดการด้านแผนงานโครงการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน เช่น การมอบนโยบายในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเสนอขอความร่วมมือในการนำเด็กเข้าเรียนต่อผู้ปกครองเด็กประสบผลสำเร็จ รวมทั้งมีการเสนอแนวทางตามนโยบายเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองเด็ก เช่น การจัดหารรถรับส่งเด็กเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสองแห่ง

3. ด้านอาคาร/สถานที่ จากการสัมภาษณ์กลุ่มครูและผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องโดยตรงพบว่า (กลุ่มครูและกลุ่มผู้ปกครองเด็ก. 2552 : สัมภาษณ์) สถานที่ตั้งมีความคับแคบไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอนและไม่เป็นเอกเทศ รวมทั้งห้องน้ำ ห้องส้วม โรงอาหาร ไม่แยกเป็นสัดส่วน ทางเข้า-ออก และประตูหน้าต่างพื้นที่ใช้สอยไม่เป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดโดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแสงทองมักประสบปัญหาด้านการระบายน้ำขณะเวลาฝนตกทำให้มีน้ำท่วมขังในอาคาร นอกจากนี้ยังขาดสถานที่สำหรับให้เด็กแปรงฟันแบบถูกสุขอนามัยส่วนภายในอาคารมีแสงสว่างและอากาศถ่ายเทได้สะดวก ส่วนภายนอกอาคารไม่มีรั้วกั้นบริเวณไว้เป็นสัดส่วนซึ่งทำให้ไม่ปลอดภัยสำหรับเด็ก

4. ด้านสื่อและวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษา กลุ่มครูและกลุ่มผู้ปกครอง (กลุ่มครูและกลุ่มผู้ปกครองเด็ก. 2552 : สัมภาษณ์) กล่าวได้ว่าวัสดุ อุปกรณ์การศึกษาที่ใช้เพื่อพัฒนาการเจริญเติบโตของเด็ก เช่น สนามเด็กเล็ก เครื่องเล่น ต่างมีปัญหาเนื่องจากวัสดุเหล่านี้เก่าไม่ได้มาตรฐานและไม่มีการตรวจสอบประจำปี สภาพชำรุดขาดความปลอดภัยสำหรับเด็ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
PIBULSONGKRAM RAJABHAT UNIVERSITY

อีกทั้งเครื่องเล่นมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอสำหรับเด็ก นอกจากนี้เครื่องเล่นบางชนิดมีความสูงมากเกินไปไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายสำหรับเด็กได้

5. ด้านบุคลากร กลุ่มผู้ปกครอง (กลุ่มผู้ปกครอง. 2552 : สัมภาษณ์) กล่าวได้ว่า ครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัยให้ความใส่ใจดูแลใกล้ชิดเด็กไม่เพียงพอโดยเฉพาะในการดูแลเด็กขณะเล่นสนามเด็กเล่น ซึ่งบางครั้งเด็กเล็กอาจจะปีนป่ายในเครื่องเล่นที่สูงเกินไปและเด็กบางคนมักเข้าไปเล่นในสถานที่ต้องห้าม เช่น ห้องเก็บของ ห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ และห้องครัวซึ่งอาจเป็นเหตุให้เกิดอันตรายสำหรับเด็กได้ นอกจากนี้ยังมีครูผู้ดูแลเด็กเล็กบางส่วนที่ยังไม่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาการศึกษาปฐมวัยโดยตรง ส่วนการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร กลุ่มครูผู้ดูแลเด็กเล็ก (กลุ่มครูผู้ดูแลเด็กเล็ก. 2552 : สัมภาษณ์) กล่าวว่าครูผู้ดูแลเด็กเล็กต่างได้รับการส่งเสริมสิทธิและสวัสดิการเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างดี

6. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน กลุ่มผู้ปกครอง (กลุ่มผู้ปกครอง.2552 : สัมภาษณ์) กล่าวได้ว่า การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในแต่ละปีมีไม่มากจะมีการประชุมร่วมกัน1-2 ครั้งในแต่ละปี จึงทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่างได้ทันท่วงทีเพราะบางครั้งจะต้องสอบถามผู้ปกครองก่อนที่จะดำเนินการ เช่น การร่วมกิจกรรมของศูนย์ฯ การสนับสนุนงบประมาณสนับสนุนการศึกษาในด้านต่าง ๆ สำหรับเด็กเล็ก และที่สำคัญยังขาดการประเมินผลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปของไตรภาคี 3 ฝ่ายตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้

สรุปจากการศึกษาสภาพปัญหาการถ่ายโอนภารกิจองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าเกิดจากการขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลที่ได้รับการจัดสรร ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ก่อสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอยู่ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญด้านโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน นอกเหนือจากนี้ปัญหาด้านงบประมาณก่อให้เกิดความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณตามจำนวนเด็กเล็กที่เข้าศึกษา ซึ่งทำให้เกิดการแย่งเด็กเข้าศึกษาเพื่อให้หน่วยงานของตนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY